

USNESENÍ

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Michala Kadlečka a soudců Mgr. Kláry Cáškové a JUDr. Leoše Nováka v řízení o projednání pozůstalosti

po zůstaviteli: **K.P.**, narozený XXXXX
posledně bytem XXXXX
zemřelý dne XXXXX

- za účasti:
- 1) **M.P.**, narozená XXXXX
bytem XXXXX
zastoupená advokátem Mgr. Michalem Vávrou
sídlím Jana Nečase 1343/29, 616 00 Brno
 - 2) nezletilý **J.M.**, narozený XXXXX
bytem XXXXX
zastoupený zákonnou zástupkyní R.P., narozenou XXXXX
bytem XXXXX
 - 3) **B.P.**, narozená XXXXX
bytem XXXXX
zastoupená I.P.
bytem XXXXX
 - 4) **S.P.**, narozená XXXXX
bytem XXXXX
 - 5) nezletilý **J.Š.**, narozený XXXXX
bytem XXXXX
zastoupený zákonnou zástupkyní I.P., narozenou XXXXX
bytem XXXXX
 - 6) nezletilý **D.Š.**, narozený XXXXX
bytem XXXXX
zastoupený zákonnou zástupkyní I.P., narozenou XXXXX
bytem XXXXX
 - 7) nezletilý **M.N.**, narozený XXXXX
bytem XXXXX
zastoupený zákonnou zástupkyní H.F., narozenou XXXXX
bytem XXXXX
 - 8) nezletilý **W. N.**, nar. XXXXX
bytem XXXXX
zastoupený zákonnou zástupkyní H.F., narozenou XXXXX
bytem XXXXX

9) nezletilá **S.N.**, narozená XXXXX
bytem XXXXX
zastoupená zákonnou zástupkyní H.F., narozenou XXXXX
bytem XXXXX

o odvolání účastnice 1) pozůstalé dcery M.P. proti usnesení Městského soudu v Brně ze dne 11. 5. 2022, č. j. 58 D 540/2017-508,

takto:

Usnesení soudu I. stupně se **ruší** a věc se mu **vrací** k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Napadeným usnesením soud I. stupně ve výroku I stanovil, že pozůstalost je předložena, ve výroku II nařídil likvidaci pozůstalosti a výrokem III vyzval věřitele zůstavitele, aby ve lhůtě 3 měsíců u soudu přihlásili své pohledávky za zůstavitelem.
2. Proti usnesení soudu I. stupně podala odvolání dcera zůstavitele M.P.. Namítla, že pozůstalost není předložena. Soud I. stupně nesprávně zjistil hodnotu aktiv a pasiv, když hodnota aktiv zůstavitele je vyšší, než je uvedeno v odůvodnění usnesení. Aktuální hodnota dluhů zůstavitele je naopak nižší. V rámci odvolací lhůty navíc došlo k částečné úhradě pohledávky věřitele VZP Brno ve výši 57 934 Kč s tím, že penále bude prominuto a VZP Brno se zavázala, že do 3 dnů od obdržení platby ve výši 57 934 Kč vezme svůj návrh na nařízení likvidace zpět. Dále došlo k částečné úhradě pohledávky Diecézní charity Brno ve výši 20 000 Kč. Odvolatelka zdůraznila, že již u jednání u soudní komisařky uváděla, že dědictví přes značné dluhy zůstavitele neodmítá, naopak jej chce přijmout a dluhy zaplatit. Navrhla, aby odvolací soud usnesení soudu I. stupně zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení.
3. Krajský soud v Brně jako soud odvolací (§ 10 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb. – občanský soudní řád, dále jen „o. s. ř.“) – po zjištění, že odvolání bylo podáno včas (§ 204 odst. 1 o. s. ř.), k tomu legitimovaným subjektem (§ 201 o. s. ř.) a že jde o rozhodnutí, proti němuž je odvolání přípustné (§ 201 a § 202 o. s. ř. a contrario, § 129 z. ř. s.) – se zabýval napadeným rozhodnutím a řízením jeho vydání předcházejícím a bez nařízení jednání k projednání odvolání (§ 214 odst. 2 písm. d) o. s. ř.) dospěl poté k závěru, že toto rozhodnutí je nutno zrušit a věc vrátit soudu I. stupně k dalšímu řízení (§ 219a odst. 1 písm. a) o. s. ř.).
4. Podle § 110 odst. 1 zák. č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (dále jen „z. ř. s.“), jsou účastníky pozůstalostního řízení ti, o nichž lze mít důvodně za to, že jsou zůstavitelovými dědici; má-li dědictví připadnout státu proto, že nedědí žádný dědic ani podle dědické smlouvy nebo závěti, ani podle zákonné dědické posloupnosti, a hledí-li se na stát, jako by byl zákonný dědic, je účastníkem pouze stát. V souladu s ust. § 1635 odst. 1, 2 zák. č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „o. z.“) v první třídě dědiců dědí zůstavitelovy děti a jeho manžel, každý z nich stejným dílem. Nedědí-li některé dítě, nabývají jeho dědický podíl stejným dílem jeho děti; totéž platí o vzdálenějších potomcích téhož předka.
5. V souladu s ust. § 1485 odst. 1 věta první o. z. má dědic právo dědictví po smrti zůstavitele odmítnout. Podle § 1487 odst. 1 o. z. odmítnutí dědictví vyžaduje výslovné prohlášení vůči soudu. Dědictví lze odmítnout do jednoho měsíce ode dne, kdy soud dědice vyrozuměl o jeho právu odmítnout dědictví a o následcích odmítnutí. Podle § 1489 odst. 2 o. z. se k odmítnutí dědictví nepřihlíží, dal-li dědic již svým počínáním najevo, že chce dědictví přijmout. Podle § 164 odst. 1

- z. ř. s. soud usnesením vyrozumí každého, o němž lze mít podle dosavadních výsledků řízení za to, že je zůstavitelovým dědicem, o jeho dědickém právu a poučí ho o tom, že může dědictví odmítnout, a jaké jsou náležitosti a následky odmítnutí dědictví. K odmítnutí dědictví soud v usnesení stanoví lhůtu 1 měsíce. V souladu s ust. § 165 z. ř. s. soud vyhlásí usnesení podle § 164 přítomným osobám; usnesení jim není třeba doručovat. Ostatním vyrozumívaným osobám soud usnesení podle § 164 doručí. Ve smyslu ust. § 126 odst. 1 písm. c) a odst. 2 z. ř. s. se usnesení podle § 164 z. ř. s. doručuje do vlastních rukou adresáta, a to bez možnosti náhradního doručení.
6. Ve smyslu ust. § 195 odst. 1 z. ř. s. nařídí soud likvidaci pozůstalosti jestliže a) nejsou splněny předpoklady pro zastavení řízení o pozůstalosti podle § 153 nebo 154 z. ř. s., b) bylo provedeno vypořádání majetku patřícího do společného jmění zůstavitele a jeho manžela, zaniklo-li manželství zůstavitele jeho smrtí (§ 162 z. ř. s.), c) bylo stanoveno předlužení majetku zůstavitele (§ 180 z. ř. s.), d) dosud nebylo pravomocně rozhodnuto o dědictví (§ 184 až 187 z. ř. s.), a to na návrh dědice, kterému svědčí výhrada soupisu, nebo na návrh státu, jemuž má připadnout pozůstalost proto, že nedědí žádný dědic ani podle dědické smlouvy nebo závěti, ani podle zákonné dědické posloupnosti, a na nějž se hledí, jako by byl zákonný dědic, anebo na návrh věřitele, který prokázal svou pohledávku, již odpovídá dluh patřící do pasiv likvidační podstaty. Podle ust. § 195 odst. 2 z. ř. s. může soud nařídít likvidaci pozůstalosti i bez návrhu, jsou-li splněny předpoklady uvedené v odstavci 1 a vyžaduje-li to veřejný zájem. V souladu s ust. § 196 odst. 1 a 3 z. ř. s. rozhodne o nařízení likvidace pozůstalosti soud usnesením, součástí usnesení podle odstavce 1 může být též usnesení podle § 162 a 180 z. ř. s.
 7. V souladu s ust. § 180 odst. 1 z. ř. s. soud na podkladě soupisu pozůstalosti, seznamu pozůstalostního majetku, společného prohlášení dědiců o pozůstalostním majetku nebo shodných údajů dědiců o zůstavitelově majetku a na základě shodných údajů dědiců o pasivech pozůstalosti stanoví usnesením obvyklou cenu majetku a jiných aktiv pozůstalosti, výši dluhů a dalších pasiv pozůstalosti a čistou hodnotu pozůstalosti, popřípadě výši předlužení.
 8. Z obsahu spisu vyplývá, že zůstavitel K.P. zemřel dne XXXXX bez zanechání závěti, byl rozvedený, měl 5 dcer, a to: I.P., nar. XXXXX, R.P., nar. XXXXX, M.P., nar. XXXXX, H. P. (F.), nar. XXXXX a B. P., nar. XXXXX.
 9. Ve věci proběhlo jednání dne 10. 9. 2018, u nějž byly přítomny R.P. a H. P., tyto byly poučeny o právu dědictví odmítnout (§ 1485 odst. 1 o. z.). H. P. dědictví výslovně odmítla za sebe, i své nezletilé děti (M.N., W. N., S.N.), odmítnutí dědictví za nezletilé dosud nebylo schváleno opatrovnickým soudem (§ 898 odst. 2 písm. c) o. z.). R.P. dědictví odmítla, souhlas s jejím odmítnutím dědictví vyslovil ve smyslu ust. § 246 odst. 4 zák. č. 182/2006 Sb., insolvenčního zákona, insolvenční správce R. P., JUDr. Arnošt Hanáček (KSBR 31 INS 22423/2016). R.P. má 1 dítě, a to J. M.. U dalšího jednání dne 29. 10. 2018 byla přítomna I.P., která po poučení o právu dědictví odmítnout (§ 1485 odst. 1 o. z.) dědictví odmítla a sdělila, že má 3 děti (S.P., J.Š. a D.Š.), z toho dvě nezletilé. U jednání dne 25. 5. 2021 byly Přítomny H. F. (P.) a M.P., účastnice nebyly podle obsahu protokolu poučovány o právu dědictví odmítnout, M.P. však ve svém přípisu soudu (odvolání) ze dne 30. 5. 2022 (čl. 544) měla dříve prohlásit, že dědictví přes značené dluhy zůstavitele neodmítá, je připravena dědictví přijmout a dluhy uhradit.
 10. Ze znaleckého posudku Ing. Zdeňka Doubka č. 13/2022 vyplývá, že obvyklá cena aktiv (nemovitostí) ke dni úmrtí zůstavitele byla 270 296 Kč, současná cena (ke dni vyhotovení ZP, tj. 3/2022) činí 474 184 Kč. Z odůvodnění odvoláním napadeného usnesení (odst. 3 písm. a) až s) cit. odůvodnění) se podává, že zjištěná výše pasiv ke dni úmrtí zůstavitele činila celkem 460 923,11 Kč. Podle přípisu ze dne 31. 5. 2022, který soudní komisařce zaslala VZP Brno, jedna z dědiček zcela uhradila jistinu pohledávky VZP Brno ve výši 57 934 Kč a zároveň využila možnosti po skončení pozůstalostního řízení požádat o prominutí penále ve výši 168 135 Kč. S ohledem na shora uvedené vzala věřitelka VZP Brno zpět svůj návrh na nařízení likvidace pozůstalosti. Z potvrzení

Diecézní charity Brno, oblastní charita Rajhrad ze dne 24. 5. 2022 vyplývá, že M.P. uhradila na pohledávku Diecézní charity Brno, oblastní charita Rajhrad za zůstavitelem splátku 20 000 Kč.

11. Odvolací soud dospěl k závěru, že odvoláním napadené usnesení nemůže obstát a že nejsou dány podmínky pro nařízení likvidace pozůstalosti ve smyslu ust. § 195 z. ř. s. Především, soud I. stupně ke dni svého rozhodnutí neměl vyjasněný okruh dědiců po zůstaviteli; není tedy ani zřejmý okruh účastníků pozůstalostního řízení, neboť pozůstalé dcery B.P. ani M.P. dosud nebyly řádně vyrozuměny o svém dědickém právu ve smyslu § 164 z. ř. s. Soud I. stupně se doposud nezabýval ani tím, zda namísto zůstavitelových dědiček, které dědictví po řádném poučení odmítly, nastoupí jejich děti (§ 1635 odst. 2 o. z.) či zda tyto děti případně též dědictví platně odmítají (viz shora odst. 9). Bez určení účastníků řízení přitom nelze přistoupit k určení obvyklé ceny pozůstalosti (§ 180 z. ř. s.), která je pak dále nezbytnou podmínkou pro případné rozhodnutí o nařízení likvidace pozůstalosti (§ 195 odst. 1 písm. c) z. ř. s.).
12. Soud I. stupně v souladu s § 196 odst. 3 z. ř. s. nerozhodoval o obvyklé ceně pozůstalosti samostatně a zřejmě zamýšlel toto rozhodnutí učinit součástí rozhodnutí o nařízení likvidace (viz výrok I. odvoláním napadeného usnesení). Odvolací soud má však po přezkoumání daného rozhodnutí za to, že soud I. stupně dosud o určení obvyklé ceny pozůstalosti ve smyslu § 180 z. ř. s. ani nerozhodl. Nalézací soud svým rozhodnutím dosud nestanovil obvyklou cenu majetku a jiných aktiv pozůstalosti, výši dluhů a dalších pasiv pozůstalosti a čistou hodnotu pozůstalosti, ani případnou výši předlužení; výrok I. odvoláním napadeného usnesení soudu I. stupně není rozhodnutím podle § 180 z. ř. s., neboť uvedený výrok pouze bez dalšího deklaruje, že „pozůstalost je předlužena“. Již ze shora uvedených důvodů tedy nemůže rozhodnutí soudu I. stupně obstát.
13. Nad rámce shora uvedeného odvolací soud dodává, že po vydání odvoláním napadeného usnesení vzal věřitel VZP Brno, který podal návrh na likvidaci pozůstalosti, svůj návrh zpět (viz shora odst. 10). Odpadl tedy další předpoklad pro nařízení likvidace pozůstalosti, a to návrh věřitele, který prokázal svou pohledávku, jíž odpovídá dluh patřící do pasiv likvidační podstaty. Jiný návrh na nařízení likvidace pozůstalosti ve smyslu § 195 odst. 1 z. ř. s. podán nebyl. S ohledem na obsah spisu, z něž vyplývá, že po ukončení pozůstalostního řízení bude v rámci tzv. „milostivého léta“ prominuta část pohledávky VZP za zůstavitelem – penále ve výši 168 135 Kč a zároveň, že obvyklá hodnota aktiv zůstavitele plynutím času výrazně vzrostla (viz shora odst. 10), není, podle názoru odvolacího soudu, ani dána podmínka veřejného zájmu na případném nařízení likvidace pozůstalosti bez návrhu podle § 195 odst. 2 z. ř. s.
14. Ze shora popsaných důvodů bylo usnesení soudu I. stupně zrušeno podle § 219a odst. 1 písm. a) o. s. ř. a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení podle § 221 odst. 1 písm. a) o. s. ř.
15. Pokud jde o další průběh řízení, soud I. stupně zejména vyjasní okruh účastníků pozůstalostního řízení, řádně vyrozumí zjištěné dědice o právu výhrady soupisu (§ 176 z. ř. s.) a určí obvyklou cenu pozůstalosti (§ 180 z. ř. s.) tak, aby mohl rozhodnout o dědictví ve smyslu § 184 a násl. z. ř. s. Pokud se týká případného nařízení likvidace pozůstalosti, soud I. stupně důkladně zváží, zda jsou pro něj dány předpoklady podle § 195 odst. 1 a 2 z. ř. s. a tyto případně náležitě odůvodní podle § 157 odst. 2 o. s. ř. tak, aby jeho rozhodnutí bylo přezkoumatelné. Ve svém konečném rozhodnutí soud I. stupně neopomene rozhodnout o náhradě nákladů tohoto odvolacího řízení (§ 224 odst. 3 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné.

Brno 6. března 2023

Shodu s prvopisem potvrzuje Simona Procházková.

Mgr. Michal Kadleček v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Simona Procházková.